

ЗНАЧИМО УЧЕБНО ПОСОБИЕ ПО ТЕОРИЯ НА БИБЛИОГРАФИЯТА

Никола Р. Казански

IMPORTANT MANUAL ON THE BIBLIOGRAPHIC THEORY

Nikola R. Kazanski

Rev. of the book.: **Куманова**, А. Класификационни построения на видовете библиография, библиографската дейност, библиографските указатели и библиографската информация : Учебник по общо библиографознание за дистанционно обучение / Обща ред. Н. Василев ; Експертна ред. Н. Казански ; Библиогр. ред. М. Максимова ; Терминолог. ред. Д. Ралева ; Справочно-информ. ред. Ц. Найденова, А. Даскалов ; Рец.: С. Денчев, А. Соколов, В. Леонов, И. Теофилов. – София : За буквите – О писменехъ, 2014. – 186 с. : 42 ил., 19 сх. – Списък на цит. лит.: 321 ном. назв. – Именен показалец ; Географски показалец ; Предметен показалец ; Показалец на загл. ; Списък на съкращенията.

Rev. of the book.: **Куманова**, А. Класификационни построения на видовете библиография, библиографската дейност, библиографските указатели и библиографската информация : Учебник по общо библиографознание за дистанционно обучение / Обща ред. Н. Василев ; Експертна ред. Н. Казански ; Библиогр. ред. М. Максимова ; Терминолог. ред. Д. Ралева ; Справочно-информ. ред. Ц. Найденова, А. Даскалов ; Рец.: С. Денчев, А. Соколов, В. Леонов, И. Теофилов. – София : За буквите – О писменехъ, 2014. – 186 с. : 42 ил., 19 сх. – Списък на цит. лит.: 321 ном. назв. – Именен показалец ; Географски показалец ; Предметен показалец ; Показалец на загл. ; Списък на съкращенията.

A Jubilee edition dedicated to: 250th Anniversary of the creation in 1762 by Saint Father Paisiy Hilendarski of Slavonic-Bulgarian History ...”, 200th Anniversary of the death of the Saint Bishop Sophroniy Vrachanski (1813) and 60th Anniversary of the Rector of the University of Library Studies and Information Technologies Prof. D.Sc. Stoyan Denchev.

In the main expose is revealed the structure making in the bibliographic studies. At the focal point are the classification schemes of bibliographic genres, bibliographic activity, bibliographic indexes and bibliographic information. It is carried out a conception synthesis by approach of the humanitarian knowledge. This is the essential of the theoretical morphology of the humanitarian bibliography by approach. Are given the comparative pictures of the classification bibliographic structures related to the genesis of its theory: Western Europe in 18-21 c.; Anglo-American bibliographic traditions; Central- and Eastern European bibliographic thought (19-21 c.). It is shown the correlation of the concepts in Latin and in Cyrillic.

The crucial bibliographic and meta-bibliographic point for the building of the Euro-American information rhizome of bibliography is described in the correlation of: 1. cardinal “German line” in the bibliographic classifications (“basic-registration-address-selection bibliography”) with 2. a number of many other bibliographic classification conceptions crossing, partly coinciding and conflicting with it.

The universal humanitarian in the bibliographic form is its reticular expression in the structures of bibliographic information: 1. Documentary – 2. Address – 3. Substantial – 4. Genre – 5. Functional – 6. Content – 7. Organizational.

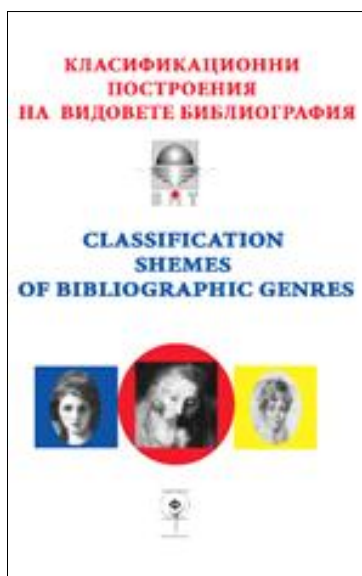
The conclusion is made about the continuation by A. Kumanova of the tradition in Bulgarian bibliographic studies established by academicians Nikola Mihov and Ivan Duychev, professor Todor Borov and Dr. Hristo Trenkov.

Key words: reticule of the bibliography by its structures: documentary – address – substantial – genre – functional – content – organizational; designation of the bibliographic forms: Western Europe in 18–21 c.; Anglo-American bibliographic traditions; Central- and Eastern European bibliographic thought (19–21 c.)

Наскоро отминалият юбилей на професор Александра Куманова е добър повод за осветляване на многостранната ѝ научна и преподавателска дейност през последното десетилетие. Бидейки първият голям доктор по библиотекознание, библиография и книгознание в България (Санкт Петербург, 1996) тя е отдавала специално внимание на библиографската теория, която по различни (основно извъннаучни) причини се е развивала у нас главно в тясно практически аспект след епохата на професор Тодор Боров и д-р Христо Тренков. Още в дисертацията си на тема „Формата на библиографската информация в системата на хуманитарното знание” и в учебния си курс „Увод в хуманитарната библиография” (1995 – 2005 в два тома; ново изд. в два тома на CD 2007), А. Куманова полага

основите на кардинално философско преосмисляне на библиографската парадигма в светлината на немско-руската и англо-американската школи в библиографията и научната информация.

Особено място в сред множеството ѝ трудове заема нейният учебник по общо библиографознание (1). Всъщност от неговото пълно заглавие се вижда, че той е посветен на класификационните построения на видовете библиография, библиографската дейност, библиографските указатели и библиографската информация през призмата на теорията на библиографската форма. Неин основен обект е именно универсалната (обозначена от нея като хуманитарна) библиография *по подход* (за разлика от библиографията по хуманитарно знание *по*

предмет), анализирана посредством оригинална **ризомно-ретикуларна концепция за библиографията**.

Учебникът е разделен на две части. В първата е развита морфологията на хуманитарната библиография *по подход* и е дадена методологичната постановка на въпроса в синтез. Анализирана е ролята на ретикулата и ризомата в библиографския модел на инфосферата в частност и на информационната среда като цяло.

В основното изложение се разкрива структурообразуването в библиографията. То включва класификационните построения на видовете библиография, библиографската дейност, библиографските указатели и библиографската информация. Осъществен е концептуален синтез *по подход* на хуманитарното познание. Дадени са сравнителни картини на класификационните построения на библиографията във връзка с генезиса на теорията ѝ в Западна Европа през XVIII – XXI в.; англо-американските библиографски традиции; централно- и източноевропейската библиографоведска мисъл (XIX – XXI в.). Показана е съотносимостта на тези концепции, формирани при различни условия. Възловият мета-библиографски проблем за изграждането на информационната ризома на библиографията е описан в съотнасянето на кардиналната „немско-руска“ линия в библиографските класификации („базисно-регистрационна – адресно-селекционна библиография“ – терминология: А. Куманова) с другите, пресичащи я, частично съвпадащи с нея и противостоящи ѝ линии на класификационни библиографоведски концепции.

Налага се изводът, че именуването на библиографските форми е безкрайно вариативно. Проф. А. Куманова наброява 1800 разновидности на библиографската информация чрез последните четири столетия (XVIII – XXI в.). Ефективен способ за систематизацията им е системно-структурната решетка (мрежа, ретикула) на библиографията, изградена от седем структури: документална, адресна, същностно-библиографска, видова

(библиографоведска), функционална, съдържателна, организационна. Поднесени от проф. А. Куманова във вид на информационна ризома, тези библиографски разновидности се проявяват като мощна информационно търсеща система за моделирането на особено фини библиографски актове (съставяне, търсене, разпространение на библиографска информация), които могат да получават *n* названия във всяка една от библиографските школи (тук *n* е всяко естествено число от 1 до ‘∞’)...

Тази решетка (ретикула) на библиографията (сито – израз на Т. Боров) (2) извежда заключения в библиографознанието проблем за видообразуването на библиографските форми и тяхното именуване в широката обществена практика, предоставяйки правото на формообразуването и именуването на библиографската информация на ползвателите ѝ.

Като *summa summarum* е изведен концептуален макросинтез *по подход* на теоретичната морфология на универсалната хуманитарна библиография в развитие.

Венец на този наистина фундаментален труд е неговата прикнижна библиография с 1440 заглавия на 20 езика (!), 19 обяснителни схеми, 42 илюстрации и съответните показалци (Именен показалец; Географски показалец; Предметен показалец; Показалец на загл.), както и Списък на съкращенията.

От този, както и от другите трудове на проф. А. Куманова, струи не само изключително висок професионализъм, но и една истинска, дълбоко религиозна, отдаденост на библиотечното и библиографското дело, така характерни за повечето от българските специалисти, които са преки или непреки следовници на академиците Никола Михов и Иван Дуйчев, професор Тодор Боров и д-р Христо Тренков.

1 **Куманова, А.** Класификационни построения на видовете библиография, библиографската дейност, библиографските указатели и библиографската информация: Учебник по общо библиографознание за дистанционно обучение / Обща ред. Н. Василев; Експертна ред. Н. Казански; Библиогр. ред. М. Максимова; Терминолог. ред. Д. Ралева; Справочно-информ. ред. Ц. Найденова, А. Даскалов; Рец.: С. Денчев, А. Соколов, В. Леонов, И. Теофилов. – София: За буквите – О писменехъ, 2014. – 186 с.: 42 ил., 19 сх. – Списък на цит. лит.: 321 ном. назв. – Именен показалец; Географски показалец; Предметен показалец; Показалец на загл.; Списък на съкращенията.

Юбил. изд., посветено на 250-год. от създаването през 1762 г. от Св. отец Паисий Хилендарски на „История славяноболгарская...“, 200-год. от смъртта на Св. епископ Софроний Врачански (1813 г.) и 60-год. на Ректора на Унив. по библиотекознание и информ. технол. проф., д.ик.н. Стоян Денчев.

2 **Боров, Т.** Сито за книгите. // *Развигор*, год. 8, бр. 1 (30 ян. 1937), с. 12.

